

सत्तेसाठी टेकू...!

देशाच्या जनतेने कुठल्याच एका पक्षाला स्पष्ट बहुमत दिले नाही. त्यामुळे आता पुढचे काही दिवस दिल्लीत काय शिजणार यावर देशाचे भवितव्य अवलंबून आहे. अत्यमतातल्या 'एनडीए'चे नेतृत्व स्वीकारून मोदी तिसऱ्यांदा पंतप्रधानपदाची शपथ घ्यायला पुढे जातील काय? सर्वांत मोठा पक्ष म्हणून भाजपा नक्कीच पुढे आला, पण त्यांच्या एनडीएचे बहुमत हे टेकूवरचे आहे आणि ते टेकूही डळमळीत आहेत, असा दावा ठाकरे गटाने केला आहे. लोकसभा निवडणुकांचे निकाल हाच जनादेश आहे. 'एनडीए'च्या बहुमताचा आकडा काठावर आहे; परंतु 'एन' फॅक्टरची साथ मिळाली तर मोदींच्या हॅट्रिकचे स्वप्न पूर्ण होऊ शकते. दिल्ली, झारखंडच्या बहुमतातील मुख्यमंत्र्यांना सरळ तुरुंगात टाकण्याचा परिणामही काही ठिकाणी दिसून आला. उत्तर प्रदेशात मोदी आणि भाजपास सगळ्यात मोठा हादरा बसला आहे. उत्तर प्रदेशातील ८० जागांपैकी ४० जागांवर समाजवादी पार्टी आणि काँग्रेसने आघाडी घेतली. अमेठीत स्मृती इराणी यांचा पराभव शेवटी राहुल गांधी यांच्या सामान्य कार्यकर्त्यांने केला. रायबरेलीत राहुल गांधी स्वतः विजयी झाले. राहुल गांधी यांच्या नेतृत्वाखालील काँग्रेसला पन्नास जागाही मिळणार नाहीत, अशा वल्याना करणाऱ्यांचे दात घशात गेले, असे ठाकरे गटाने सुनावले आहे. इंडिया आघाडीने या लोकसभा निवडणुकीत जोरदार मुसंडी मारली आहे. परंतु त्यांनाही सरकार स्थापन करणे सोपे नाही. जागांचे समीकरण पाहिल्यास एनडीएचे सरकार स्थापनेसाठी भाजपला टीडीपी तसेच जेडीयू या दोन्ही पक्षांवर अवलंबून राहावे लागेल. पण आता प्रश्न असा आहे की, चंद्राबाबू नायडू यांच्यावर विश्वास ठेवता येईल का? इतिहास पाहिला तर असे लक्षात येईल की नायडू यांनी यापूर्वीही फसवणूक केली आहे. त्यामुळे भाजप त्यांच्यावर पूर्ण विश्वास ठेवले असे वाटत नाही. चंद्राबाबू नायडू यांना इंडिया अलायन्सकडूनही ऑफर येत असल्याची चर्चा आहे. मात्र, टीडीपी प्रमुख चंद्राबाबू नायडू यांनी आम्ही एनडीएमध्ये असून मी बैठकीसाठी दिल्लीला जात असल्याचे जाहीर केले आहे. चंद्राबाबू नायडूंच्या या घोषणेने भाजपने सुटकेचा निःश्वास सोडला असेल. आंध्र प्रदेशच्या विशेष दर्जा मिळावा या मागणीसाठी चंद्राबाबू नायडू यांनी मार्च २०१८ मध्ये एनडीएशी संबंध तोडले होते. पण त्यांच्या या निर्णयाचा त्यांना २०१९ च्या विधानसभा आणि लोकसभा निवडणुकीत मोठा फटका बसला. दोन्ही निवडणुकांमध्ये त्यांचा दारुण पराभव झाला. चंद्राबाबू नायडू सहा वर्षांनंतर पुन्हा एनडीएमध्ये सामील झाले. आंध्र प्रदेशात भाजप आणि जनसेनासोबत युती करून विधानसभा निवडणूक लढवली. युतीमध्ये त्यांनी राज्यातील एकूण १७५ विधानसभा जागांपैकी टीडीपीने १४४, जनसेनेने २१ आणि भाजपने १० जागा लढवल्या. राज्यात भाजपसोबत युती असूनही नायडू यांनी मुस्लिम आरक्षणाच्या मुद्द्यावर वेगळी भूमिका घेत मुस्लिम आरक्षणाचा पुरस्कार केला. मुस्लिमांच्या चार टक्के आरक्षणाला आम्ही सुरुवातीपासून पाठिंबा देत आलो आहोत आणि यापुढेही राहणार असल्याचे त्यांनी उघडपणे सांगितले. पण टीडीपीने आपल्या जाहीरनाम्यात या मुद्द्यापासून स्वतःला दूर केले आहे. त्यामुळे सत्तेसाठी टेकू तर घ्यावा लागणारच आहे, परंतु तो किती मजबूत आहे यावर सरकारचे भवितव्य अवलंबून आहे.

केंद्रीय मंत्र्यांसह महाराष्ट्रातील दिग्गजांचा अपेक्षाभंग!

पराभवाचा धक्का चिंतनीय : राजकीय समीकरण बदलवणारी निवडणूक

गेल्या दोन लोकसभा निवडणुकांच्या तुलनेत ही निवडणूक राज्यातीलच नव्हे, तर देशातील राजकीय समीकरण बदलवणारी ठरली आहे. जे उमेदवार या निवडणुकीत हमखास यशस्वी होतील, असे संकेत मिळत होते, त्या उमेदवारांनाही मतदारांनी घरचा रस्ता दाखवला आहे. या लोकसभा निवडणुकीत १५ केंद्रीय मंत्र्यांसह महाराष्ट्रातील अनेक दिग्गजांचा अपेक्षाभंग झाला आहे. हा पराभवाचा धक्का चिंतन करायला लावणारा आहे.

महाभूमिका
ब्रम्हानंद जाधव
(कार्यकारी संपादक, दै.महाभूमि)
मो.नं.९८३४४९०११७

लोकसभा निवडणुकीत कोणत्याही एका पक्षाला स्पष्ट बहुमत मिळालेले नाही. या धक्कादायक निकालाने राजकीय समीकरण बदलवली आहेत. मोदी सरकारच्या केंद्रीय कॅबिनेटमधील दिग्गज नेत्यांना या निडणुकीत मतदारांनी धूळ चारली. १५ मंत्र्यांसह महाराष्ट्रातील १० दिग्गजांना मतदारांनी घरचा रस्ता दाखवला आहे. यामध्ये महाराष्ट्रातील दोन केंद्रीय मंत्र्यांचा समावेश आहे. भाजपच्या केंद्रीय आरोग्य आणि कुटुंब कल्याण राज्यमंत्री भारती पवार यांना दिंडोरी लोकसभा मतदारसंघातून भाजपने उमेदवार दिली होती. पण राष्ट्रवादी शरद पवार गटाचे उमेदवार भास्करराव भगरे यांनी त्यांचा पराभव केला. भिवंडी लोकसभा मतदारसंघाचे भाजपचे उमेदवार केंद्रीय पंचायत राज मंत्री कपिल पाटील यांचा पराभव झाला आहे. कपिल पाटील यांचा विजयाचा मार्ग तसा मोकळा होता, पण त्यांच्यावर जनता नाराज असल्याचे दिसून आले. राज्यातील सर्वाधिक संवेदनशील समजल्या जाणाऱ्या बौदमध्ये शेवटपर्यंत अटीतटीची लढत पाहायला मिळाली. त्यामध्ये राष्ट्रवादींच्या बजरंग

सोनवणे यांनी भाजपच्या राष्ट्रीय सरचिटणीस पंकजा मुंडे यांचा पराभव केला. केंद्रीय मंत्री रावसाहेब दानवे यांचा बालेकिल्ला समजला जाणारा जालन्याचा गड यंदाच्या निवडणुकीत ढासळल्याचे पाहायला मिळाले. काँग्रेसच्या कल्याण काळे यांनी रावसाहेब दानवे यांचा १ लाख ११ हजार ८५१ मतांनी पराभव केला. हा निकाल भाजपसाठी धक्कादायक म्हणावा लागेल. उत्तर मध्य मुंबई मतदारसंघाचा निकाल काय लागणार याकडे संपूर्ण महाराष्ट्राचे लक्ष होते. कारण या मतदारसंघातून उज्वल निकम हे निवडणुकीच्या रिंगणात होते. हा मतदारसंघ काँग्रेसचा बालेकिल्ला मानला जातो. काँग्रेसच्या वर्षा गायकवाड यांनी भाजपच्या उज्ज्वल निकम यांचा पराभव केला. काँग्रेसच्या प्रतिभा धानोरकर या जायंट किलर ठरले असून त्यांनी राज्यातील मंत्री सुधीर मुनगंटीवार यांचा लाखाहून अधिक मतांनी पराभव केला. बारामती मतदारसंघात राष्ट्रवादीच्या शरद पवार गटाच्या सुप्रिया सुळे यांनी अर्जित पवार गटाच्या सुनेत्रा पवार यांचा पराभव केला. अर्जित पवार यांना हा

मोठा धक्का आहे. या पराभवानंतर त्यांना चिंतन करावे लागणार आहे. विदर्भात महत्त्वाची लढत असलेल्या अमरावती लोकसभा निवडणुकीमध्ये काँग्रेसच्या बळवंत वानखेडे यांनी भाजपच्या नवनीत राणा यांचा पराभव केला आहे. धुळेमध्ये केंद्रीय राज्यमंत्री सुभाष भाभरे यांना पराभवाचा सामना करावा लागला असून काँग्रेसच्या शोभा बच्छाव यांनी त्यांचा पराभव केला. पुण्याच्या मोठ्या लढतीत भाजपच्या मुरलीधर मोहोळ यांनी काँग्रेसच्या रवींद्र धोंगेकर यांचा पराभव केला. महाराष्ट्रातील या दिग्गजांसह केंद्रातही अनेक मंत्र्यांना पराभवाचा धक्का बसला आहे. भाजपच्या केंद्रीय मंत्री स्मृती इराणी यांनादेखील या निवडणुकीत पराभवाला सामोरे जावे लागले आहे. स्मृती इराणी यांचा अमेठी लोकसभा मतदारसंघातून काँग्रेसचे उमेदवार किशोरीलाल शर्मा यांनी तब्बल १ लाख ६७ हजार १९६ मतांनी पराभव केला आहे. राजस्थानच्या बारमेर येथील भाजपचे उमेदवार केंद्रीय मंत्री कैलाश चौधरी, बिहारमधील आरामधून भाजपचे उमेदवार आणि केंद्रीय मंत्री आरके सिंह, कूचबिहार, बंगालमधून भाजप उमेदवार आणि केंद्रीय मंत्री निशित्य प्रामाणिक, केरळमधील तिरुअनंतपुरममधून भाजप उमेदवार आणि केंद्रीय मंत्री राजीव चंद्रशेखर, खुंटी, झारखंड येथील भाजपचे उमेदवार आणि केंद्रीय मंत्री अर्जुन मुंडा, उत्तर प्रदेशातील खेरी येथून दोन वेळा खासदार आणि केंद्रीय मंत्री असलेले अजय मिश्रा टेनी, भाजपचे उमेदवार आणि केंद्रीय मंत्री महेंद्रनाथ पांडे, मोहनलालगंज, यूपीमधून कौशल किशोर, केंद्रीय मंत्री भानू प्रताप सिंह जालौन, यूपी, साध्वी निरंजन ज्योती उत्तर प्रदेशातील फतहपूरमधून पराभूत झाल्या. केंद्रीय मंत्री संजीव कुमार बल्यान यांना यूपीतील मुझफ्फरनगरमधून पराभवाला सामोरे जावे लागले. दिग्गजांच्या या अपयशानंतर सर्व नेत्यांची कालची भाषा आज सौम्य झाली आहे.

सुवर्णक्षण : शिवराज्याभिषेक

संजय खाड्के
इतिहास अध्यापक
मो.नं.९०१९७९१२२

समवेतममुं शाहभूपतिश् शोभने दिने ॥ प्राहिणोत्पुण्यदेशाय पुण्यकारिणमात्मजम् ॥ शिवभारतात परमानंद लिहतात की,काही हत्ती,घोडे , पायदळ , पिढीजात विश्वासू अमात्य विख्यात अध्यापक, बिरुदे, उच्च ध्वज, विपुलद्रव्य त्याचप्रमाणे अद्वितीय कर्मे धारण करणारे दुसरे परिजन या समवेत या पुण्यशील पुत्रास शहाजीराजे यांनी शुभ दिनी पुणे प्रांती पाठविले .स्वराज्य संकल्पकांनी शिवराय २२ वर्षाचे असतानाच ही व्यवस्था केली .स्वतः कर्नाटकात शंभूराजे समवेत राहून एक बाजू सांभाळली. शिवरायांना राजमाता समवेत पुण्यात "सनय " होऊन पाठविले. जिजाऊ शहाजीराजांचा हा प्रचंड आत्मविश्वास की आपला पुत्र राजा होणार ! ३२ मन सुवर्ण सिंहासनावर आरूढ होण्यापूर्वीच म्हणजे ३२ वर्ष आगोर एक राजा होण्यासाठी ज्या आवश्यक बावी असतात त्याची तदवीच अगोदरच केलेली दिसते. सोबत दिलेली राजमुद्रा ही स्वार्तत्याची चाहुल रयतेला लावून जाते. एतद्देशीयामध्ये एव्य़ाची भावना निर्माण करून मातृभूमीच्या रक्षणार्थ प्रचंड विश्वास निर्माण करून जातात. एक कुशल राजकारण खेळण्या इतके सार्थक्य आपल्या बुद्धी कौशल्यावर शिवरायांना प्राप्त होती तदवीच अगोदरच केलेली दिसते. त्याच प्रती येतच अवघ्या सात-आठ वर्षांतच प्राप्त केले होते. सुपे -जुन्नर - नगर -कोंढाणा -पुंरंदर -कल्याण -भिवंडी -माहली -मुसलदेव डोंगर -मुरुमगड राजगड हा प्रवास करत रायगड , प्रतापगडासारखे अभेद्य दुर्गही उभे करतात .स्वराज्यावरील अफजली संकट पार करून तेलंगणा प्रांतातील सिद्धीसाही पन्हाळगडाच्या वेव्ह्यातून मोठा धडा शिकवतात. लाखांचा लवाजमा घेऊन आलेल्या औरंगजेबाच्या मामाला सुद्धा याच मातीत काही बोंटे सोडून उरलेल धड घेऊन पळावे लागतं. मिर्झाराजे व दिलेरखानाचे संकटही पुंरंदरच्या तहातून दोन पावले मागे येऊन तडीस लावले जाते व पुढे दिल्लीच्या तख्तापुढे पिता-पुत्रांची सिंहगर्जना संपूर्ण जग ऐकतो. मोगल, आदिलशाहा, डच, इंग्रज व पोर्तुगीजांशीही संघर्ष सतत सुरू राहतो. क्षणभरही उसंत न मिळणारा संघर्षाचा तो काळ होता.

मासाहेबांनी शिवरायांना अभिषिक्त राजा होण्याचे स्वप्न पाहिले होते. आबासाहेब तर नव्हते पण आईसाहेबांच्या डोक्यांनी जणू हा सुवर्णसोहळा आबासाहेब पाहणार होते. तारीख ठरली ६ जून १६७४ वार शनिवार या अपूर्व सोहळ्याची तयारी दीड दोन महिना

अगोदरपासूनच सुरू होती तंजावरचे राजे व्यंकोजी व दीपाराजे (करवंडचे इंगळे घराने) हे दीड महिना अगोदरपासूनच रायगडावर होते. १७ मे १६७४ ला गागाभट्ट रायगडावर आले आहेत. म्हणजे एवढी जय्यत तयारी रयतोत्सवाची सुरू होती. या असामान्य सहळ्याच्या तयारीत महाराजांच्या समोर निश्चितच बाजी काका पासलकरांचे बलिदान, जिवाजी महालांचे अतुलनीय पराक्रम, शिवा काशिदांचे आत्म बलिदान, पन्हाळगडाच्या लढाईत आघात होऊन पडलेल्यासिद्धी वाहवा, ध्वज, विपुलद्रव्य त्याचप्रमाणे अद्वितीय कर्मे धारण करणारे दुसरे परिजन या समवेत या पुण्यशील पुत्रास शहाजीराजे यांनी शुभ दिनी पुणे प्रांती पाठविले .स्वराज्य संकल्पकांनी शिवराय २२ वर्षाचे असतानाच ही व्यवस्था केली .स्वतः कर्नाटकात शंभूराजे समवेत राहून एक बाजू सांभाळली. शिवरायांना राजमाता समवेत पुण्यात "सनय " होऊन पाठविले. जिजाऊ शहाजीराजांचा हा प्रचंड आत्मविश्वास की आपला पुत्र राजा होणार ! ३२ मन सुवर्ण सिंहासनावर आरूढ होण्यापूर्वीच म्हणजे ३२ वर्ष आगोर एक राजा होण्यासाठी ज्या आवश्यक बावी असतात त्याची तदवीच अगोदरच केलेली दिसते. सोबत दिलेली राजमुद्रा ही स्वार्तत्याची चाहुल रयतेला लावून जाते. एतद्देशीयामध्ये एव्य़ाची भावना निर्माण करून मातृभूमीच्या रक्षणार्थ प्रचंड विश्वास निर्माण करून जातात. एक कुशल राजकारण खेळण्या इतके सार्थक्य आपल्या बुद्धी कौशल्यावर शिवरायांना प्राप्त होती तदवीच अगोदरच केलेली दिसते. त्याच प्रती येतच अवघ्या सात-आठ वर्षांतच प्राप्त केले होते. सुपे -जुन्नर - नगर -कोंढाणा -पुंरंदर -कल्याण -भिवंडी -माहली -मुसलदेव डोंगर -मुरुमगड राजगड हा प्रवास करत रायगड , प्रतापगडासारखे अभेद्य दुर्गही उभे करतात .स्वराज्यावरील अफजली संकट पार करून तेलंगणा प्रांतातील सिद्धीसाही पन्हाळगडाच्या वेव्ह्यातून मोठा धडा शिकवतात. लाखांचा लवाजमा घेऊन आलेल्या औरंगजेबाच्या मामाला सुद्धा याच मातीत काही बोंटे सोडून उरलेल धड घेऊन पळावे लागतं. मिर्झाराजे व दिलेरखानाचे संकटही पुंरंदरच्या तहातून दोन पावले मागे येऊन तडीस लावले जाते व पुढे दिल्लीच्या तख्तापुढे पिता-पुत्रांची सिंहगर्जना संपूर्ण जग ऐकतो. मोगल, आदिलशाहा, डच, इंग्रज व पोर्तुगीजांशीही संघर्ष सतत सुरू राहतो. क्षणभरही उसंत न मिळणारा संघर्षाचा तो काळ होता.

मासाहेबांनी शिवरायांना अभिषिक्त राजा होण्याचे स्वप्न पाहिले होते. आबासाहेब तर नव्हते पण आईसाहेबांच्या डोक्यांनी जणू हा सुवर्णसोहळा आबासाहेब पाहणार होते. तारीख ठरली ६ जून १६७४ वार शनिवार या अपूर्व सोहळ्याची तयारी दीड दोन महिना अगोदरपासूनच सुरू होती तंजावरचे राजे व्यंकोजी व दीपाराजे (करवंडचे इंगळे घराने) हे दीड महिना अगोदरपासूनच रायगडावर आले आहेत. म्हणजे एवढी जय्यत तयारी रयतोत्सवाची सुरू होती. या असामान्य सहळ्याच्या तयारीत महाराजांच्या समोर निश्चितच बाजी काका पासलकरांचे बलिदान, जिवाजी महालांचे अतुलनीय पराक्रम, शिवा काशिदांचे आत्म बलिदान, पन्हाळगडाच्या लढाईत आघात होऊन पडलेल्यासिद्धी वाहवा, ध्वज, विपुलद्रव्य त्याचप्रमाणे अद्वितीय कर्मे धारण करणारे दुसरे परिजन या समवेत या पुण्यशील पुत्रास शहाजीराजे यांनी शुभ दिनी पुणे प्रांती पाठविले .स्वराज्य संकल्पकांनी शिवराय २२ वर्षाचे असतानाच ही व्यवस्था केली .स्वतः कर्नाटकात शंभूराजे समवेत राहून एक बाजू सांभाळली. शिवरायांना राजमाता समवेत पुण्यात "सनय " होऊन पाठविले. जिजाऊ शहाजीराजांचा हा प्रचंड आत्मविश्वास की आपला पुत्र राजा होणार ! ३२ मन सुवर्ण सिंहासनावर आरूढ होण्यापूर्वीच म्हणजे ३२ वर्ष आगोर एक राजा होण्यासाठी ज्या आवश्यक बावी असतात त्याची तदवीच अगोदरच केलेली दिसते. सोबत दिलेली राजमुद्रा ही स्वार्तत्याची चाहुल रयतेला लावून जाते. एतद्देशीयामध्ये एव्य़ाची भावना निर्माण करून मातृभूमीच्या रक्षणार्थ प्रचंड विश्वास निर्माण करून जातात. एक कुशल राजकारण खेळण्या इतके सार्थक्य आपल्या बुद्धी कौशल्यावर शिवरायांना प्राप्त होती तदवीच अगोदरच केलेली दिसते. त्याच प्रती येतच अवघ्या सात-आठ वर्षांतच प्राप्त केले होते. सुपे -जुन्नर - नगर -कोंढाणा -पुंरंदर -कल्याण -भिवंडी -माहली -मुसलदेव डोंगर -मुरुमगड राजगड हा प्रवास करत रायगड , प्रतापगडासारखे अभेद्य दुर्गही उभे करतात .स्वराज्यावरील अफजली संकट पार करून तेलंगणा प्रांतातील सिद्धीसाही पन्हाळगडाच्या वेव्ह्यातून मोठा धडा शिकवतात. लाखांचा लवाजमा घेऊन आलेल्या औरंगजेबाच्या मामाला सुद्धा याच मातीत काही बोंटे सोडून उरलेल धड घेऊन पळावे लागतं. मिर्झाराजे व दिलेरखानाचे संकटही पुंरंदरच्या तहातून दोन पावले मागे येऊन तडीस लावले जाते व पुढे दिल्लीच्या तख्तापुढे पिता-पुत्रांची सिंहगर्जना संपूर्ण जग ऐकतो. मोगल, आदिलशाहा, डच, इंग्रज व पोर्तुगीजांशीही संघर्ष सतत सुरू राहतो. क्षणभरही उसंत न मिळणारा संघर्षाचा तो काळ होता.

दोष नाहीसा होतो हे सिद्ध केले होते. गागाभट्टांनी राज्याभिषेकासाठी संपूर्ण अभ्यास करून स्वतंत्र पोथीची रचना केली होती .प्रयोग पोथीत दिनकरोदयोता सुवर्ण, ताम्र, अदि तुलादान प्रयोगही घेतलेले आहेत. सुवर्णाची विष्णू मूर्ती करून तिची प्रतिष्ठा हवन झाल्यावर विसर्जन झाल्यावर ब्राह्मणास दान करावे. यजमानाच्या वजनाइतके सोने, रुपे वगैरे धातू व धान्यादी व इतर जिन्नस वजन करून विधी चालविणाऱ्या ऋत्वि जास वाटून मिळते हा विधि राज्यभिषेकापूर्वीच उरकला. गणेश पूजन, स्वस्तिवाचन, मातृपूजन, वसोद्धारा पूजन, नांदीश्राद्ध, नारायणपूजन आदी विधी यामध्ये समाविष्ट होते. प्रत्येक दिशेने चार कुंभ अशी आठ कुंभाची रचना केली गेली. पूर्वेला सुवर्ण, दक्षिणेला रजत, पश्चिमेला ताम्र, उत्तरेला माती, धृत, दुग्ध, मधु व जल भरले होते. "वृषभार्जारद्विषि सिंहव्याघ्रचर्मे " सिंहासनावर महाराज आरूढ झाले.

मातृपितृ वंश परंपरेचा उल्लेख सावत्सर पुरोहितांनी केला. क्षत्रिय राजा अभिषिक्त झाल्याची घोषणा झाली. नजराने आदि दिले गेले. जगभरातून येणाऱ्या पाहुण्यांनी मुजरे केले. ३२ मन सुवर्ण सिंहासन रायगडी सिद्ध झाले. अमात्यांनी ८००० होन सुवर्ण मुद्रा महाराजांच्या वर अभिषेक्त केल्या. इतर दोन कारकुनांनी ५००० प्रत्येकी होन शिरावर पुरोहितांनी केला. क्षत्रिय राजा अभिषिक्त झाल्याची घोषणा झाली. नजराने आदि दिले गेले. जगभरातून येणाऱ्या पाहुण्यांनी मुजरे केले. ३२ मन सुवर्ण सिंहासन रायगडी सिद्ध झाले. अमात्यांनी ८००० होन सुवर्ण मुद्रा महाराजांच्या वर अभिषेक्त केल्या. इतर दोन कारकुनांनी ५००० प्रत्येकी होन शिरावर अभिषिक्त झाले. खर्च प्रचंड झाला पण याचा भार सामान्य रयतेवर लावलेला दिसत नाही महालामहालेच्या वतनावर महाराजांनी सिंहासन पट्टी बसविली यामधून वतनदाराकडून त्यांच्या मिळकतीतून दीड लाख होन वसूल केल्याचे दिसते. इतिहासाचार्यांच्या ग्रंथातून आपणास गागाभट्ट कृत राज्याभिषेकाची माहिती संविस्तर मिळते. या असामान्य ऐतिहासिक सुवर्ण क्षणामुळे महाराष्ट्राला एक सुसंघटित राष्ट्रीय संस्कृती प्राप्त झाली. राज्याभिषेक शक सुरू करून स्वतःची कालगणना महाराजांनी सुरू करून शिवराई व होन या चलनाची निर्मिती केली. स्वतंत्र राज्यव्यवहार कोषनिर्माण करून मराठी भाषेला परिकर्यांच्या भाषेतून मुक्त करण्याचे काम केले. ही एक सार्वभौमत्वाची नांदीच होती. मध्ययुगीन इतिहासाच्या कालखंडातील हा पहिला स्वातंत्र्यदिवसच होता.

- प्रा. दिगंबर कानडजे
मधुकोष निवास, सागवन-बुलढाणा
भगवद्गीतेतील श्लोकामध्ये भगवान श्रीकृष्ण अनुंना सांगतात की जेव्हा जेव्हा ,जिथे जिथे धर्माचरणचा नाश होतो आणि आणि अधर्माचे वर्चस्व होते तेव्हा तेव्हा मी अवतीर्ण होतो. भक्तांचा उद्धार करण्याकरिता , वृष्टांचा विनाश करण्याकरिता आणि धर्माची पुनर्स्थापना करण्याकरिता मी युगात युगात प्रकट होतो. याच अर्थाने असे म्हणावे लागेल की अफजलखान ,शाहिस्तेखान ,औरंगजेब, सिद्दी ,आदिलशहा व निजामशहा या सर्व सरंजामश्याही मोगल मुस्लिम राजांना रयत कंटाळली होती. अगदी तावून सुलाखून निघाली होती. मोगल राजाच्या सैन्यांकडून शेतीची नासधूस होत होती. हिंदू गरीब कष्टकरी शेतकऱ्यांची लेकरबाळ सुरक्षित नव्हती.

सरमजामांच्या मोगलाई काळात गोरगरिबांच्या खिऱ्यांच्या अब्रूला किंमत नव्हती. दिवसा ढवळ्या लेकांची अब्रू लुटल्या जायची. आपल्या अब्रूची झालेली माती पाहून लेकीबाळी जीव घायच्या.अशी भयावह परिस्थिती निर्माण झाली होती.अशा परिस्थितीत छत्रपती शिवाजी महाराजांनी ह्या पाच सल्लनी नेस्तनाबूत करून ६ जून १६७४ रोजी राज्यभिषेक सोहळा घडवून आणला आणि स्वराज्याची स्थापना केली. ही आपल्यासाठी हिंदूस्थानातील जनतेसाठी अभिमानाची गोष्ट होती. मालोजीराव भोसले आणि लखोजी राजे जाधव या दोघांचा संवाद नेहमी अत्याचार आणि गुलामगिरीवर व्हायचा. आदिलशाही कुतुबशाही आणि मोगलशाही यांनी अत्याचाराचा कळस गाठला होता. हाच विचार पुढे शिवबाने घेऊन स्वराज्य निर्मितीचे स्वप्न पाहिले आणि त्या अनुषंगाने स्वराज्य निर्मितीसाठी सगळे सोयरे आणि मावळे पंचक्रोशीतून कसे मिळवता येईल हा विचार करू लागले. गुलामगिरी झुगारून राष्ट्राला आणि रयतेला स्वराज्य मिळवून घ्यायचेच हा विचार यांच्या मेंदूत भरला होता आणि त्यातून जिजाऊच्या आणि शिवबाच्या मनात स्वराज्य स्थापन करण्याचे पुल्लिंग निर्माण होऊन पेटते राहिले होते आणि त्यांनी जुलमी सल्लनी नेस्तनाबूत केल्या, विजय मिळवला आणि राज्यभिषेकाचा सोहळा स्वराज्याची राजधानी रायागड येथेकेला होता.

छत्रपती शिवाजी महाराजांनी स्वराज्य स्थापन केले त्यामागे त्यांचे वडील शहाजीराजे आणि

छत्रपती शिवरायांचा ऐतिहासिक राज्याभिषेक सोहळा....

आई राजमाता जिजाऊ यांची प्रेरणा होती. त्या दोघांनाही त्यांच्या घराणेशाहीकडून स्वराज्य स्थापनेचे बाळकडू मिळाले होते. दोघांचे घराण्यात दोन पिढ्यांपासून त्या दिशेने वाटचाल सुरू होती. शिवाजी महाराजांचा लढा हा कोणत्याही व्यक्तिगत लाभसाठी नव्हता. तर सर्व मानवी अधिकार नाकारलेल्या जनतेला सन्मानाने जगता यावे, यासाठी स्वराज्य पाहिजे होते. गुलामगिरीतून सुटका हवी होती. अन्याय अत्याचार आणि आणि स्त्री जातीवरील अत्याचार थांबले पाहिजेत ,शिवाय स्त्रीला मानसन्मानाने जगता यावे यासाठी स्वराज्य हवे होते.

छत्रपती शिवाजी महाराज रयतप्रेमी होते. शेतातल्या साऱ्या गवताच्या काडीला देखील काळजी घेत होते. छत्रपती शिवाजी महाराज यांनी कधीही जातीभेद मानला नाही. ते सर्व जाती-धर्मातील मावळ्यांना समान वागणूक देत असत. रामोशी, कोळी, मोग,महारा, माळी, कुंभार ,न्हावी ,मराठी, कुणबी, लोहार, धनगर, मुसलमान अशा विविध जाती धर्मातील लढवय्ये शिवाजी महाराजांच्या सोबत होते. ते सर्वजण शिवाजी महाराजांना प्राणापलीकडे जपत असत. छत्रपती शिवाजी महाराज यांचा राज्यभिषेक ज्येष्ठ शुद्ध त्रयोदशी संवत्सर शालिवाहन शके १५९६ म्हणजेच ६ जून १६७४ रोजी स्वराज्याची राजधानी रायगड येथे पार पडला. परकीयांकडून कर मिळावा आणि छत्रपती शिवाजी महाराजांना राजेपद रीतसर बहाल व्हावे आणि राजेपदाला मान्यता मिळावी या हेतूने हा राज्यभिषेक सोहळा लाखो लोकांच्या साक्षीने ६ जून१६७४ रोजी पार पडला छत्रपती शिवाजी महाराज यांना रीतसर राजेपद मिळालेले आहे याची जाणीव करून देण्यासाठी तसेच परकीय सत्ता वचकून राहावी यासाठी विदेशातील इंग्रज, डच, पोर्तुगीज, विदेशी व्यापारी आणि कानाकोपऱ्यातून श्रीमंत प्रांतातील राजे महाराजे आणि त्यांचे श्रीमंत गणमान्य व्यक्ती यांना छत्रपती शिवाजी महाराज राज्यभिषेक सोहळ्याची रितसर निमंत्रण देण्यात आले होते. या सोहळ्यासाठी खास करून सर्व भागातील रयत आवजून उपस्थित होती. निश्चलपुरी गोसावी यांचा संस्कृत ग्रंथ "शिवराज्याभिषेक कल्पतरू " पंचक्रोशीतून कसे मिळवता येईल हा विचार करू लागले. गुलामगिरी झुगारून राष्ट्राला आणि रयतेला स्वराज्य मिळवून घ्यायचेच हा विचार यांच्या मेंदूत भरला होता आणि त्यातून जिजाऊच्या आणि शिवबाच्या मनात स्वराज्य स्थापन करण्याचे पुल्लिंग निर्माण होऊन पेटते राहिले होते आणि त्यांनी जुलमी सल्लनी नेस्तनाबूत केल्या, विजय मिळवला आणि राज्यभिषेकाचा सोहळा स्वराज्याची राजधानी रायागड येथेकेला होता.

तुळजाभवानीच्या दर्शनासाठी तुळजापुरला जाणे शक्य होते नसल्याने त्यांनी प्रतापगडावरील भवानी मातेला नमस्कार करून सव्वा मन सोन्याची छत्री अर्पण केली आणि भवानी मातेचे आशीर्वाद घेतले. त्यानंतर ते लगेच २१ मे रोजी पुन्हा रायगडी परत आले. दर दिवशी विविध प्रकारचे धार्मिक विधी पार पाडण्यात आले. २८ मे ला त्यांनी प्रायचित्त घेऊन जाणवे घातले आणि वेशभूषा, आभूषणे,

वस्त्रे आणि गळ्यात माळा परिधान केल्या. सकाळीच दानधर्म करून कुलदेवतांचे स्मरण करून संस्कार अंगोघाट आणि गोरगरिबांना दानधर्म करून राज्याभिषेकासाठी तयार झाले. तसेच दुसऱ्या दिवशी विधीनुसार दोन राण्यांसोबत पुन्हा विवाह देखील करावा लागला होता . या विधिवत राज्याभिषेकासाठी काशीचे पंडित विश्वेश्वर म्हणजेच गागाभट्ट आणि इतर ब्राह्मणांना आमंत्रित करण्यात आले होते. महाराजांनी या अभिषेकासाठी ७०००होऊन गागाभट्टाला दक्षिणा म्हणून आणि इतर ब्राह्मणांना १७००० होन दक्षिणा म्हणून देण्यात होती.. सात पवित्र जल, सप्तधात्रू ,सप्त वस्तू इत्यादी साहित्य पुजेसाठी ठेवण्यात आले होते. मंत्रोच्चार , कुलदैवत स्मरण, संस्कार, आभूषणे अशा अनेक मौल्यवान वस्तू पुजेसाठी ठेवण्यात आल्या होत्या. अष्टप्रधानांची देखील छत्रपती शिवाजी महाराजांनी नियुक्ती केली होती. १६ सुवासिनींनी पंचारती करून महाराजांची ओवाळणी केली. पवित्र नद्याच्या पाण्याने जलाभिषेक करून छत्रपती शिवाजी महाराजांचा , महाराजी सोन्याबाई आणि छत्रपती युवराज यांचा जलाभिषेक करण्यात आला. मंगलमय आणि पवित्र वातावरणात छत्रपती शिवाजी महाराजांचा राज्यभिषेक सोहळा पार पडला. हिंदू परंपरेनुसार ३२ शकुनी चिन्हांनी सजवलेले आणि ३२ मन सोन्याचे सिंहासन तयार करण्यात आले होते. "शिवराज की जय" प्रत्येक गडावरून उरल्याप्रमाणे तोफा डागण्यात आल्या होत्या. मुख्य पुरोहित गागाभट्ट यांनी छत्रपती शिवाजी महाराजांच्या डोक्यावर मोत्याची झालर ठेवत "शिवछत्रपती" असा उच्चार केला आणि राजाला राजेपद बहाल करण्यात आले.हा एक अद्वितीय ऐतिहासिक राज्यभिषेक सोहळा होता.

राज्याभिषेक सोहळा संपल्यानंतर ते प्रथमच घोड्यावर स्वार होऊन जगदीश्वराचे दर्शन घेण्यासाठी मंदिराकडे गेले आणि तिकडून येताना हत्तीवर स्वार होऊन रायगडावर भव्य मिरवणुकीसह आले. तसेच त्यांनी अष्टप्रधान राज्यभिषेक सोहळ्याची स्मृती नवे देऊन त्यांना पदे आणि अधिकार बहाल केले. शिवाय ही पदे वंशपरंपरागत न ठेवता ती मंत्रांच्या कर्तबदारीवर ठेवण्यात आली होती असे करण्यामागे जेणेकरून कोणीही वारसा हक्क दर्शवणार नाही ही राजनिती होती. त्यांची एक आदर्श भूमिका होती. खरोखर ते एक रयतप्रेमी आणि आदर्श राज्यकर्ते होते. छत्रपती शिवाजी महाराज यांचा राज्यभिषेक सोहळा हा मराठी मुलखात एक नवचैतन्याचा सोहळा होता. इतिहासातील एक व्यापक आणि ऐतिहासिक प्रसंग होता. यावेळी छत्रपती शिवाजी महाराजांनी छत्रपती पद हे धारण केले होते. छत्रपती म्हणजेच सार्वभौम आणि सर्वेवाय एक छत्री कारभार करणारा असा होता.छत्रपती शिवाजी महाराज यांच्या राज्यभिषेकानिमित्ताने त्यांनाविनम्र अभिवादान्!!

हे वृत्तपत्र मुद्रक, प्रकाशक, संपादक व मालक **सुरेश बाबुराव देवकर** (अदिति एन्टरप्रायजेस बुलढाणा) यांनी भास्कर प्रकाशन प्रा.लि.प्लॉट नं. टी ५१, फेज नं.४ एमआयडीसी ग्रोथ सेंटर अकोला येथे मुद्रित करून दैनिक महाभूमि मुख्य कार्यालय, बी.के. कॉम्प्लेक्स, धाड नाका, बुलढाणा- ४४३००१ येथे प्रसिद्ध केले.मुख्य संपादक-**सुरेश बाबुराव देवकर**, *कार्यकारी संपादक-**ब्रह्मानंद रुपराव जाधव** (वीआरबी कायद्यानुसार मजकुराच्या निवडीची जबाबदारी यांची)

RNI Tital Code No.MAHMAR 52575 ईमेल -dainikmahabhoomi@gmail.com. कार्यालय मोबा. **8960040018/19** (बुलढाणा न्यायालय कक्षेत)
This newspaper is printer, publisher and editor and Owner by **Suresh Baburao Deokar** (Aditi Enterprises-Buldhana) Printed at Bhaskar Prakashan Pvt.Ltd Plot no.T-51, Phase No.4 MIDC Growth Center Akola (Maharashtra) Published at Head Office : DAINIK MAHABHOOMI B.K.Complex, Dhad Naka, Buldhana-443001, (M.S.) Executive Editor : **Bramhanand Ruprao Jadhao**

भक्तिमार्ग

कट्याच्या अणीवर वसली तीन गावें
दोन ओसाड एकवसेचिना।।
वसेचिना तिथे आले तीन वुंभार
दोन धिटे एक घडचिना।।
घडचिना त्याने घडली तीन मडकी
दोन कळी एक भाजेचिना।।

– संत ज्ञानेश्वर

देहुड्र चरणीं वाजवितो वेणु
गोपिकरमणु स्वामि माझा।।
देखिलागे माय यमुनेचें तीरी
हात खांद्यावरी राधिकेच्या।।
गुंजावर्ण डेळे शिरीं बाबरझोटी
मयूर पिच्छ वेष्टी शोभतसे।।

– संत नामदेव

ज्येष्ठ सुरु झाला आहे. इंग्रजी वर्षाचा जवळपास निम्मा कळ संपल्यानंतर येणारा हा तिसरा मराठी मास. एक ऋतू संपून दुसऱ्याच्या प्रारंभीचा कळ. सर्जनाचे नवे पर्व सुरुहोण्याचा हा कळ. अशा वेगवेगळ्या अर्थाने ज्येष्ठचे महत्त्व जाणवते. ज्येष्ठ हा शुष्कता आणि ओलावा यांच्या मधला दुवा आहे. हा निरभ्रता आणि भारलेपणा यांची सांधेजुळणी करणारा कळ आहे. म्हटले तर पृथ्वीत उजेडपासून व्हडसं आलेल्या कळापर्यंतचा तो लहानसा प्रवास आहे, पण तोच सर्जनशील असल्यामुळे अत्यंत मोहक आणि रमणीय आहे. चैत्र आणि वैशाख तापतो. निसर्ग एखाद्या भस्मिसारखा रसरसतो. सध्याच्या ग्लोबल वॉर्मिंगच्या युगात तर ही धम असह्य होतीये. आधीच रिमॅट वॉक्रेने वेढलेल्या जंगलात कसाबसा तग टिकून राहणारा निसर्ग या धगीत अगदी होरपळून जातो. तो उद्रेक सजीवसृष्टीलाही त्रासदायक ठरतो. नदी-नालेच नव्हे तर जणू जीवनप्रवाहालाच ओढ बसते. असे असताना त्या ‘आ’ वासून पडलेल्या जमिनीबरोबरच प्रत्येकाला पावसाची ओढ लागते. कधी एकदा ही रखरख संपते आणि थंडजार हवेचा झोत स्पर्श अंगाला करून जातो, असे होऊन जाते. करण वादळा ताप थेट जगण्याच्या

भक्ती मार्ग

इच्छेला, उर्मीला, चेतनेला दाह देतो. म्हणूनच ज्येष्ठामध्ये आभाळात कळी किंवार दिसू लागते आणि पावसाचे टपोरे थेंब शपण करू लागतात तेव्हा निसर्गाबरोबरच प्रत्येक जीवातली जीवनरेखही सुखावते.

सर्जनाचा हा सांगावा आगामी समृद्धीचे पदरव ऐकून जातो. बहुवृत्तीक्षेत्रंनंतर वेगवान वाऱ्यांमुळे हलणारी सृष्टी एखाद्या देखण्या नर्तकीसारखी भासू लागते.

चैत्र, वैशाखात भाजून निघाल्यानंतर ज्येष्ठची आस न वाटली तरच नवल...! ज्येष्ठ केवळ पाऊऋच घेऊन येत नाही तर करपलेल्या स्वप्नांवर आशेची पेरणी करत येतो. या कळात बसरणाऱ्या सरींमध्ये रिते कुंभ भरवून टाकण्याची शक्ती आहे. दोन-चार जोरदार सरीही निसर्गातील शुष्कता हटवू शकतात. असा पाण्याच्या एक-एक थेंबासाठी सुरुअसणारी निसर्गाची आराधना संपवणारा ज्येष्ठ सुरु झाला आहे. त्याचे सहर्ष स्वागत करू या.

वृक्षलतांचे ते बैलदार हदोळणे तनामानाला मोहीत करून जाते. या तालात चैत्रांमध्ये पुढलेली पालवी आणखी उजळून निघते, अधिकटवटीत होते. म्हणूनच ज्येष्ठ देखणा आणि संपन्न वाटतो. अशा भारलेल्या वातावरणात मधेच लख्खकन प्रकशमान होणारी शलाक नाचून जाऊ लागते. अशातच छत्री तडवून टाकणारा तो नगारा घुमू लागतो आणि सरसर जमिनीवर उतरणारे टपोरे थेंब जमिनीच्या रोमारोमात सामावू लागतात. भन्नाट वाऱ्याच्या झोतात सैरावैरा उडणारा पाचोळा या दुश्याला वेगळीच नाट्यमयता देतो आणि ज्येष्ठ अवतरल्याची खात्री पटते. असा हा ज्येष्ठ... अग्नीकुंभाकडून जलकुंभाकडे नेणारा... स्वप्नांची साखरपेरणी करणारा, बहरल्या आशावेलींना आधार देणारा...

ज्येष्ठ अशा अनेक वैशिष्ट्यांनी परिपूर्ण आहे. जीवनशैलीमध्ये सुंदर बदल घडवून आणणारा आहे. वळवाची झडझडी संपल्यानंतर मानसून वाऱ्यांचा सुंदरसा गोफविणणारा आहे. समुद्राला उधाण आणणारा आहे.

ज्येष्ठ सुरुहोतोय...

आटलेले झरे, ओढे-नाले प्रवाहित करणारा आहे. म्हणूनच जीवसृष्टीच्या दृष्टीने त्याचे महत्त्व अद्वितीय आहे. हे महत्त्व अधोरेखित करण्यासाठीच ज्येष्ठत निसर्गासमीप नेणाऱ्या सणांचे प्रयोजन असते. वटपौर्णिमा हा त्यातलाच एक सण. वडसारख्या फलदायी वृक्षाचे महत्त्व अधोरेखित करण्यासाठी पौराणिक कथांचे, आख्यायिकांचे केंद्रण या सणाला धार्मिकमूल्य देऊन जात असले तरी मुळात वृक्षसंवर्धन हाच यामागील मूळ हेतू आहे, हे आता अनेकजण जाणतात. त्यामुळे या सर्जनसर्वात आता निसर्गरक्षणाचे, वनीकरणचे अनेक उपक्रम हाती घेतले जातात. सीड बॉल, हिरवीगार रोपे, विविध प्रकारच्या बियांनी भरलेल्या पिशव्या घेऊन निघालेली निसर्गरक्षकांची ही उमदी फळी बघितली की वाढत्या असंतुलनाची कळजी कही अंशी तरी कमी होते आणि आपणही किमान एक झाड लावावे, वाढवावे ही भावना जन्म घेते. ज्येष्ठत पार पडणारे वृक्षारोपणाचे कार्यक्रम समाजमानाला प्रोत्साहित करणारे ठरतात.

सक्षमतेने सर्वदूर पसरवत आहे. हजारोच्या संख्येने वारी करणाऱ्या शेतकऱ्यांकडे बिया देऊन त्यांच्यामार्फत त्या वारीच्या मार्गातल्या उजाड माळरानांवर पसरवणे आणि त्यायोगे हिरवाई वाढण्याचा स्तुत्य प्रयत्नही जोरकसपणे राबवला जाताना दिसत आहे. मुख्य म्हणजे त्याला चांगला प्रतिसादही मिळत आहे. हा बदल निश्चित दखलपात्र आहे.

ज्येष्ठाचा महिना हा पावसाची नव्हाळी अनुभवण्याचा कळ आहे. पावसाची रिपरिप, संततधार सुरू होण्यापूर्वीचा हा कळ एक वेगळीच वातावरणनिर्मिती करतो. या कळात जमिनीतला कोरडेपणा इतक टोकचा असतो की ती पडणाऱ्या प्रत्येक थेंबाचे आचमन करत असते. सहाजिक पाणथळ साठेय, खड्की भरलेली आहेत, त्यावर डस, माशा घोघावत आहेत, कुंद हवेमुळे रोगजंतू पसरण्याचा धोक उत्पन्न झाला आहे असे कोणतेही चित्र या कळात दिसत नाही. म्हणून पर्यटकांसाठीही हा सुवर्णकळच असतो. एखाद-दुसरी जोरदार सर

येऊन गेली की निसर्ग हिरवाईसाठी क्वाडे पूर्णपणे उघडतो. मग जादू घडवी त्याप्रमाणे चार-दोन पावसातच धुळीत हरवलेल्या पायवाटा हिरव्या होतात. ओल्या मातीचा सुगंध वेडवून टकूलागतो. वाहत्या वाऱ्यामध्ये असणारा पाण्याचा अंश हवाहवासा गारवा देऊन जातो. अशा या वातावरणात आत्तापर्यंत कृत्रिम गारव्याचा झोत झेलून वैतागलेले शरीर आणि मन स्वच्छंदी पाखराप्रमाणे बाहेर पडू पाहते. करण केवळ हा सगळा बदल बघून समाधान होत नाही तर तो अनुभवण्यासाठी, रंधारंध्रांपर्यंत पोहोचवण्यासाठी जणू निसर्गच आपल्याला साद घालत असतो.

बदलत्या निसर्गाला प्रतिसाद देणाऱ्यांची संख्या दिवसेंदिवस वाढत आहे. वाकडी वाट करून लोकांचे जल्मे हिरवाईमध्ये दडलेल्या अनवट वाटा पालथ्या घालत आहेत. धरणक्षेत्रांवर गर्दीचा महापूर बघायला मिळत आहे. अलिकडच्या कळात पाऊसकळात दिसणारे हे परिचित चित्र आहे. हा ज्येष्ठाचा नव्याने परिचय करून घेण्याचा प्रयत्न आहे असेही आपण म्हणू शकतो. पूर्वी शेतात राबताना, पायी प्रवासात गाव-जंगले ओलांडताना सहज अनुभवता येण्याजोगा हा बदल निरखण्यासाठी आता खास नियोजन करावे लागते, इतकेच. त्यात चुकचे कहीही नाही. मात्र निसर्गाचे हे बदलते रूप अनुभवताना सजगता बाळगायला हवी हे मात्र नक्की. ही बेशिस्त गर्दी निसर्गाहानीचे मुख्य कारण ठरत असल्याचे समोर येत असताना आता तरी आपण नियमांचे पालन करण्याची गरज ओळखायला हवी.

रुद्रनाथाची महती...

भगवान शिवाच्या सुंदर मंदिरांपैकी एक म्हणजे उत्तराखंड राज्यातल्या चामोली जिल्ह्यातले रुद्रनाथ मंदिर. रुद्रनाथ हे पंचवेद्वार मंदिरांपैकी एक त्यामुळे या मंदिराचे मोठे महत्त्व आहे. या मंदिरात भगवान शंकराची एकमेव स्थापना पूजा केली जाते. म्हणजे येथे शंकराच्या मुखाची पूजा केली जाते तर नेपाळमधल्या पशुपतीनाथ मंदिरात शिवाच्या संपूर्ण शरीराची पूजा केली जाते. रुद्रनाथ हे पंचवेद्वारांपैकी चौथे वेद्वार मानले जाते. हे मंदिर निसर्गनिर्मित गुहेत वसले आहे. येथे शिवाची अत्यंत प्राचीन अशी पाषाणमूर्ती आहे. या मूर्तीची मान थोडी झुकलेली आहे. शंकराची अत्यंत दुर्मिळ अशी ही मूर्ती स्वयंभू असल्याचे बोलले जाते. या मंदिराजवळच वैतरणी कुंड आहे. येथे शेषशायी विष्णूची शक्तीस्मृत पूजा केली जाते. पांडव आणि द्रौपदीचे मंदिरही या ठिकाणी आहे.

अनोखी तीर्थक्षेत्रे

हिमालय हा अत्यंत महाकाय पर्वत. हिंदू धर्मात हिमालयाचे महत्त्व मोठे आहे. हा बर्फच्छादित हिमालय म्हणजे एकगूढ आहे. या पर्वतामध्ये अनेकरहस्ये दडली आहेत. भारताची अभेद्य भित म्हणून ओळखल्या जाणाऱ्या या पर्वताच्या रहस्यमयी जगाची सफर करूया. हिमालय पर्वतासंबंधीची कही गुपिते जाणून घेऊया...

हिंदू धर्मानुसार हिमालय पर्वत देवांचे निवासस्थान मानले गेले आहे. प्राचीन कळात या ठिकाणी देवतांचे वास्तव्य होते, असे मानले जाते. ब्रह्मा, विष्णू आणि महेश हे त्रिदेव इथेच वास करत असत. इथल्या नंदनवननात इंद्राचे राज्य होते. इंद्राच्या राज्याजवळच गंधर्व आणि यक्षांचे राज्यही होते. हिमालय आणि कैलाश पर्वताचे वर्णन ‘स्वर्गासमान’ या शब्दात केले गेले.

संधी!

तुमच्या वित्तीही अडवणी असल्या, तुमच्याकडे अनेकबहाणे असले तरी त्याकडे कुणीही लक्ष देत नाही. हाजीर तो वजीर असंही आपल्याकडे म्हटलं जातं. त्या क्षणी त्या ठिकाणी हजर असलेल्या व्यक्तीला सगळं कही मिळतं. गैरहजर असलेल्या व्यक्तीच्या वाटवंही हिरावून घेतलं जातं. त्यामुळे समोर आलेल्या संधीचा तातडीने लाभ घ्या. ती पुन्हा मिळणार नाही हे कयम ध्यानात ठेवा.

दैनंदिन आयुष्य जगताना, धावपळीत आपली गाडी कधी तरी चुकते. बसच्या वेळेत आपण पोहोचत नाही. मग ऑफिसला जायला उशीर होतो आणि आपण म्हणतो की गाडी किंवा बस चुकली. कोणतीही गोष्ट आपल्यासाठी चुकत नसते. तिथे खरं तर आपण चुकलेलो असतो. समोरची संधी आपण सोडलेली असते. पण दोष इतरांच्या

बोध

माथी मारला जातो. तसं पहायला गेलं तर आपल्या चुकांचं खापर इतरांवर फेडायचं हा मनुष्यधर्मच आहे. एखादी गोष्ट करू शकलो नाही तर त्यासाठी इतरांना दोषी धरलं जातं. आपल्या आत कधीही डेककून पाहिलं जात नाही. आपल्या चुक स्वीकारल्या जात नाहीत. त्यामुळे त्यामधून कधीच कही शिकवा येत नाही. धड घेता येत नाही. माणूस त्याच त्या चुक परत करत राहतो आणि आयुष्यात मागे पडतो.

त्यामुळे प्रत्येकानेच चुक स्वीकारून आयुष्यात पुढे जायला शिकायला हवं.

संधी साधून प्रगती करायला हवी. कोणतीही संधी छेटी किंवा मोठी नसते. प्रत्येकसंधी महत्त्वाची ठरू शकत असल्यामुळे तिचा हात धरूनच मोठी स्वप्नं बघायला हवीत.

● ● ●

जगभरात हिंदू, इस्लाम, ख्रिस्ती, जैन, बौद्ध, शिख, पारसी असे अनेकधर्म आहेत. माणसाची उत्पत्ती झाल्यानंतर विविध धर्मांचा उगम झाला. धर्माचा प्रसार आणि प्रचार होत गेला. कही धर्म लोप पावले तर कही आपलं अस्तित्त्व आजही टिकवून आहेत. चीनमध्ये बौद्ध धर्मासोबतच ताओ धर्माचा प्रसारही झाला. ताओ ते चिंग म्हणजे लाओ-सू या प्रसिद्ध लेखकाच्या विचारसरणीवर ताओ धर्माची विचारसरणी अवलंबून आहे. लाओ-सू ही एक सम्माननीय उपाधी आहे. लाओ या शब्दाचा अर्थ आदरणीय ज्येष्ठ व्यक्ती तर सू म्हणजे गुरू लाओ सू हे द्रष्ट व्यक्तित्त्व होतं. लाओ-सू इसवीसन पूर्व सहाव्या शतकात झोऊराजघराण्याच्या कळात अस्तित्त्वात होते. लाओ-सू भगवान बुद्धाचे समकालीन मानले जातात. लाओ-सू ला लाओत्से असंही म्हटलं जातं. लाओत्से म्हणजे वयोवृद्ध द्रष्ट.

धर्माविषयी त्यांनी आपली मतं व्यक्त केली आहेत. ते म्हणतात, धर्म हा लहान मुलासारखा असतो. त्याला विंचू चावत नाही. हिंस्त्र पशू त्यावर हल्ला करत नाही तसंच पक्षीही आपली चोच मारत नाहीत. अशा धर्मात शक्ती आणि उत्त्साहाचा वास असतो. माझं लेखन समजून घेणं आणि त्याप्रमाणे वागणं सरळ साधं असलं तरी त्याप्रमाणे वागणं आणि समजून घेणं अद्याप कुणालाही जमलेलं नाही.

ताओ वेदांमधल्या ओंकारासारखा आहे. ताओला मी ओळखत नाही. ताओमध्ये कितीही भर घातली तरी तो वाढणार नाही आणि कितीही कडून घेतलं तरी कमी होणार नाही. पूर्णमिदं, पूर्णामादाय, पूर्णात्मच्यते असा एकश्लोकहिंदू धर्मातल्या उपनिषदांमध्ये आहे. अशाच प्रकारचा याचा अर्थ आहे. तेह म्हणजे प्रकश प्रकट होण्याचा सरळ साधा मार्ग.

वासनाशून्य होणं हाच मनुष्याचा सर्वात मोठ गुण आहे, असं लाओ-सूचं म्हणणं आहे. यासाठी परिश्रम करण्याची कही गरज नाही, असं सांगतात. त्यांच्या शिकवणीतून ताओ धर्म पदोपदी डेकवत राहतो.

● ● ●

प्रसाद प्रसन्न करणारा...

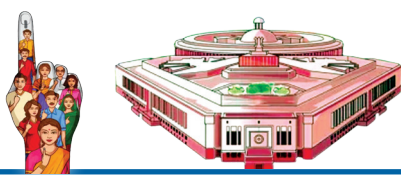
शुद्ध फळ आहे. भगवान विष्णू अयोनिज आहेत. म्हणजेच त्यांची उत्पत्ती गर्भांमध्ये झालेली नाही. त्याचप्रमाणे केळ हे फळ बीजापासून उत्पन्न होत नाही. केळाच्या झाडवर खोडामध्ये केळाचे कोंब पुटतात आणि तिथेच ते पिकते. ज्योतिषशास्त्रानुसार या फळावर गुरू ग्रहाचा प्रभाव आहे. म्हणजेच याला विष्णुस्वरूप मानले जाते. असे हे फळ सत्यनारायणाच्या प्रसादामध्ये वापरण्यात येते. भगवान विष्णूला हे फळ अतिप्रिय आहे. त्यांचा वासही क्षीरसागरात असतो. सत्यनारायणाच्या पूजेमध्ये शाळीग्रामाची पूजा होते. या शाळीग्रामाला दुधाचा अभिषेककेला

भक्ती मार्ग

जातो. दूध हा एकशुद्ध आणि सात्विक आहार आहे. अनेकऔषधी घटकांनी युक्त असणारे दूध देवी-देवतांच्या नैवेद्यासाठी वापरले जाते. दुधाप्रमाणेच तूपाचाही समावेश सात्विकआहारात होतो. अन्नशुद्धीसाठी तुपाचा उपयोग होतो. प्रसाद तयार करण्यासाठी गव्हाचा रवा वापरतात. गव्हातील उपयुक्त गुणधर्मांमुळेच त्याला सुवर्णदानासमान मानले जाते. गव्हाचे दान उपयुक्तसाहित्याचा उपयोग करून सत्यनारायणाच्या नैवेद्यासाठी प्रसाद तयार केला जातो.

प्रतापराव जाधव

पक्ष : महायुती
मिळालेले मतदान
३,४९,८६७

गजानन धांडे

पक्ष : अपक्ष
मिळालेले मतदान
४,८५४

नरेंद्र खेडेकर

पक्ष : महाविकासआघाडी
मिळालेले मतदान
३,२०,३८८

दिनकर संबारे

पक्ष : अपक्ष
मिळालेले मतदान
४,५६४

रविकांत तुपकर

पक्ष : अपक्ष
मिळालेले मतदान
२,४९,९६३

बाळासाहेब इंगळे

पक्ष : अपक्ष
मिळालेले मतदान
३,९३१

वसंत मगर

पक्ष : वंचित
मिळालेले मतदान
९८,४४१

प्रताप पाटील

पक्ष : अपक्ष
मिळालेले मतदान
२,५६१

संदिप शेळके

पक्ष : अपक्ष
मिळालेले मतदान
१३०५०

संतोष इंगळे

पक्ष : आरपीआय
मिळालेले मतदान
२,५३०

अशोक हिवाळे

पक्ष : अपक्ष
मिळालेले मतदान
१५,४३६

माधवराव बनसोडे

पक्ष : बीआरएसपी
मिळालेले मतदान
२,४५९

गौतम मघाडे

पक्ष : बसपा
मिळालेले मतदान
८,२९८

विकास नांदवे

पक्ष : भीमसेना
मिळालेले मतदान
२,३३१

असलम शाह

पक्ष : एमव्हीए
मिळालेले मतदान
६,१५३

उध्दव आटोले

पक्ष : अपक्ष
मिळालेले मतदान
१,९६८

नंदु लवंगे

पक्ष : अपक्ष
मिळालेले मतदान
५,७१३

रेखा पोफळकर

पक्ष : अपक्ष
मिळालेले मतदान
१,५४०

मच्छिंद्र मघाडे

पक्ष : एसपीआय
मिळालेले मतदान
५,२५८

प्रा.सुमन तिरपुडे

पक्ष : पीपीआयडी
मिळालेले मतदान
१,५११

मोहम्मद इनामदार

पक्ष : एमडीपी
मिळालेले मतदान
४,९७८

नोटा

मिळालेले मतदान
३,७८६

बुलडाणा लोकसभा मतदारसंघातील उमेदवार...

'हारकर, भी जीत गये' तुपकर

- विनोद सावळे

अठराव्या लोकसभा निवडणुकांचे निकाल ४ जून रोजी जाहीर झाले. या निकालात बुलडाणा लोकसभेची जागा महायुतीचे (शिंदे शिवसेना) उमेदवार प्रतापराव जाधव यांनी जिंकली. महायुतीचे उमेदवार प्रतापराव जाधव सलग चौथ्यांदा विजयश्री खेचून आणण्यात जरी यशस्वी ठरले, तरी खऱ्या अर्थाने कुठलेही राजकीय पाठबळ, ना कोणता स्टार प्रचारक 'दिमतीला' असे असताना देखील अपक्ष उमेदवार रविकांत तुपकर यांनी २

लाख ४९ हजार ९६३ इतके मतदान घेत विरोधी उमेदवारांच्या तुलनेत सरस कामगिरी केली. निवडणुकीत पराभूत होऊन सुद्धा रविकांत तुपकर 'हार कर, भी जीत गये' असे बोलल्या जात आहे. शिवसेनेत फुट पडल्यानंतर पहिल्यांदाच बुलडाणा लोकसभेची जागा दोन सेनेत लढल्या गेली. शिंदे शिवसेनेकडून प्रतापराव जाधव तर उद्धव बाळासाहेब ठाकरे

गटाकडून प्रा. नरेंद्र खेडेकर असा हा सामना रंगणार आणि कोणत्या सेनेला जनता कौल देणार असे वाटत असताना शेतकरी नेते रविकांत तुपकर यांच्या अपक्ष उमेदवारीने ही निवडणूक तिरंगी करून टाकली. निवडणूक प्रचारात एकीकडे मातब्बर नेते, स्टार प्रचारक, राष्ट्रीय नेत्यांच्या सभा व सिनेअभिनेत्यांच्या रोडशोने मतदारांना आकर्षित करण्यात विरोधक कुठेही कमी दिसत

नव्हते. मात्र, तुपकर निवडणूक प्रचारात स्वतःहाच स्टार प्रचारकांची भूमिका निभावत विरोधकांवर सडकून टिकास्त्र डागाळत होते. तर त्याचे कार्यकर्ते 'जीवाचे रान' करताना दिसून येत होते. शेतकरी, माय माऊल्या त्यांच्या विजयासाठी झटत होत्या. शेतकऱ्यांच्या हक्कासाठी झगडणाऱ्या तुपकरासाठी सुद्धा शेतकऱ्यांनी अहोरात्र मेहनत घेतली. शेतकऱ्यांच्या या नेत्याचा पराभव झाला तरी असला, तरी त्याने शिंदे सेनेचे उमेदवार प्रतापराव जाधव व उबाठाचे प्रा. नरेंद्र खेडेकर यांना जोरदार लढत दिली.

विजयाचा जल्लोष..

साखरखेडी: खासदार जाधव यांच्या विजयाचा जल्लोष साजरा करतांना महायुतीचे कार्यकर्ते व पदाधिकारी.

गड राखला पण मतांची टक्केवारी घसरली..

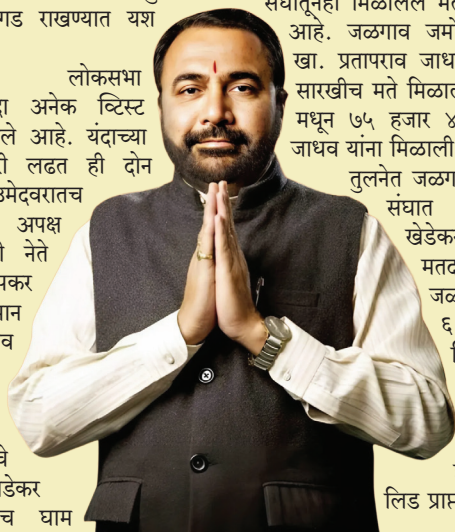
नाराजीच्या लाटेतही प्रतापरावांनी मारला लोकसभेचा चौकार

- अनुप गवळी

खामगाव : लोकसभा निवडणुकीचा निकाल नुकताच हाती आला आहे. राज्यात महायुतीला मोठा धक्का या निकालातून बसला असून बुलडाणा लोकसभा निवडणुकीत मात्र महायुतीने निसटता विजय मिळविल्याचे दिसून येत आहे. जिल्ह्यात निवडणुकीच्या अगोदरपासूनच खा. प्रतापराव जाधव यांच्याबाबत खामगाव आणि जळगाव मतदार संघासह जिल्ह्यात नाराजीचे वातावरण दिसून आले होते. मागील २०१९ च्या लोकसभा निवडणुकीत खामगाव आणि जळगाव जामोद मतदार संघातून मिळालेल्या मताधिक्यात प्रचंड घट झाली असून २०२४ च्या लोकसभा निवडणुकीत दोन्ही मतदार संघातून अल्पप्रमाणात लिंड मिळविता आला आहे. परंतु खा. प्रतापराव जाधव यांनी चुरशीच्या लढतीत प्रताप गड राखण्यात यश मिळविले आहे.

बुलडाणा लोकसभा निवडणुकीत यंदा अनेक व्हिटर पाहावयास मिळाले आहे. यंदाच्या निवडणुकीत खरी लढत ही दोन शिवसेनेच्या उमेदवारातच होती. परंतु अपक्ष उमेदवार शेतकरी नेते रविकांत तुपकर यांनी विद्यमान खासदार प्रतापराव जाधव आणि शिवसेना उध्दव बाळासाहेब ठाकरे यांच्या उमेदवार नरेंद्र खेडेकर यांनाही चांगला घाम

फोडला होता. खामगाव विधानसभा मतदार संघातून खा. प्रतापराव जाधव यांना ७५ हजार ३८२ मते मिळाली. तर उबाठा गटाचे खेडेकर यांना ५५ हजार ९६ मते मिळाली आहे. तसेच अपक्ष उमेदवार रविकांत तुपकर यांनीही खामगाव मतदार संघात चांगली मजल मारली असून त्यांना २० हजार ९९७ मते पदरी पाडता आले आहे. मतांच्या झालेल्या विभाजनाचा आणि महायुतीतील प्रमुख पक्षांच्या पदाधिकाऱ्यांच्या नाराजीचा फटका यावेळी खा. प्रतापराव यांना बसला आहे. त्यामुळे खामगाव विधानसभा मतदार संघात २०१९ च्या निवडणुकीमध्ये खा. जाधव यांना ३५ हजार पेक्षा अधिक मताधिक्य होते. मात्र २०२४ च्या निवडणुकीत मिळालेले मताधिक्य कमी असून फक्त २० मतांचा लिंड मिळविता आले आहे. तसेच जळगाव जामोद मतदार संघातूनही मिळालेले मताधिक्य हे कमीच आहे. जळगाव जमोद मतदार संघात खा. प्रतापराव जाधव यांना खामगाव सारखीच मते मिळाली आहे. जळगाव मधून ७५ हजार ४८३ मतदान खा. जाधव यांना मिळाली आहे. तर त्यांच्या तुलनेत जळगाव जामोद मतदार संघात उबाठाचे नरेंद्र खेडेकर यांनाही चांगले मतदार झाले असून जळगाव मधून त्यांना ६१ हजार ४९१ मते मिळाली आहे. या मतदार संघात खा. जाधव यांना २०१९ मध्ये २५ हजारच्या वर लिंड प्राप्त झाला होता.

महायुतीतील नाराज पदाधिकाऱ्यांमुळे मताधिक्यता घट

■ या निवडणुकीत खा. प्रतापराव जाधव यांच्या विरोधात महायुतीमधील पदाधिकाऱ्यांकडून नाराजीचा सूर उमटत असल्याचे वातावरण दिसून आले होते. खामगाव आणि शेगाव येथे पार पडलेल्या मुख्यमंत्री एकनाथ शिंदे, उपमुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस यांच्या सभेनंतर महायुतीच्या पदाधिकाऱ्यांमधील नाराजी काही प्रमाणात दूर करण्यात आल्याने खा. प्रतापराव जाधव यांना या लढतीत विजय मिळविता आल्याचे राजकिय विश्लेशकांकडून बोलल्या जात आहे.

अंतर्गत गटबाजीचा नरेंद्र खेडेकरांना फटका

■ महाविकास आघाडीचे तथा शिवसेना उबाठा गटाचे उमेदवार नरेंद्र खेडेकर यांनाही मविआमधील पदाधिकाऱ्यांच्या अंतर्गत गटबाजीचा मोठा फटका बसल्याचे दिसून येत आहे. खामगाव विधानसभा मतदार संघात नागरीकांमध्ये 'डोअर टू डोअर' प्रचार झाला नाही. निवडणूक मतदानाच्या तोंडावर अनेक ठिकाणी प्रचार कार्यालये उघडण्यात आली. त्यामुळे उबाठाचे उमेदवार नरेंद्र खेडेकर यांना विरोधी पक्षांनी तुल्यबळ उमेदवार जाहिर करून त्यांच्या विरोधात प्रचार केल्याने त्यांना या निवडणुकीत अत्यंत कमी मताधिक्याने पराभव स्वीकारावा लागला. असेही राजकिय जानकारांकडून बोलल्या जात आहे.

सिंदखेडराजा मतदार संघात मतदानात एक नंबरवर राहिले रविकांत तुपकर

- दीपक नागरे

सिंदखेडराजा : नुकत्याच पार पडलेल्या लोकसभा सर्वत्रिक निवडणुकीत प्रतापराव जाधव, नरेंद्र खेडेकर व रविकांत तुपकर यांच्यामध्ये तिगपी लढत होईल असा अंदाज खरा ठरला, तर शेवटपर्यंत नेमके कोण विजयी होईल हे सांगता येत नव्हते. तिघांपैकी कुणीही विजयी झाले तर ५० हजारांच्या आत मताधिक्य राहील, असाही अंदाज होता. तो अंदाज खरा ठरला व सर्वाधिक मताधिक्याने शिवसेना शिंदे गटाचे प्रतापराव जाधव निवडून आले आहेत.

या निवडणुकीत यापूर्वी कधीही न दिसलेले चित्र म्हणजे यावेळच्या निवडणुकीत मतदार कुणाच्याही प्रभावाखाली आला नाही. त्याने स्वतःच समोर होऊन निवडणूक अक्षरशः हातात घेतली होती. सिंदखेडराजा मतदार संघात रविकांत

तुपकर यांनी मतांची आघाडी घेतल्याचे चित्र आहे. त्याची अनेक कारणे असू शकतात. त्यामध्ये सिंदखेडराजा विधानसभा मतदार संघात केवळ दोनच नगरपालिका म्हणजे शहरे आहेत. तर उर्वरित ठिकाणी ग्रामपंचायती आहेत. या दोन्ही शहरांसह बहुसंख्य जनता उदरनिर्वाहासाठी मुख्यत्वे शेतीवर अवलंबून आहे. तर रविकांत तुपकर यांनी मतदारसंघात वेळोवेळी भेटी देऊन जिद्दाल्याचे नाते निर्माण करीत शेतकऱ्यांचे प्रश्न लाऊन धरल्यामुळे त्यांना, शेतकरी पुत्रांचा भरघोस प्रतिसाद मिळाला असल्याचे बोलले जाते. त्यातच देशपाटीवरील वातावरण लक्षात घेऊन, जनता कुणाच्याही बाजूने अथवा विरोधात बोलाल्याला तयार नव्हती. मात्र होणाऱ्या घडामोडींवर बारीक लक्ष ठेऊन होती. तसेच आमदार डॉ. राजेंद्र शिंगणे व माजी आमदार डॉ. शशिकांत खेडेकर हे महायुतीच्या

घटक पक्षातील आहेत. ह्या दोघांनीही आपापल्या कार्यकर्त्यांच्या माध्यमातून प्रतापराव जाधव यांच्यासाठी कार्यकर्त्यांना समोर करीत, संपर्क अभियान राबविणे आदि सगळ्या बाबीतून मोहिमा राबविल्या. सोबतच पारंपरिक मतदार असलेला वर्गही वेगळ्या दिशेला गेला नाही. शिवसेना उद्धव ठाकरे गटाचे प्रा. नरेंद्र खेडेकर हे पूर्वी जिल्हा परिषदेच्या माध्यमातून सक्रिय होते. त्याकाळी त्यांनी सिंदखेडराजा मतदार संघात संपर्क ठेवला होता.

नव्वेतर जिजामाता सहकारी साखर कारखान्याच्या चळवळीतही सक्रिय सहभाग नोंदवला होता. परंतु, त्यानंतर काही कारणाने त्यांचा संपर्क कमी होत गेला. त्यातल्या त्यात शिवसेनेची दोन शकले झाल्यावर उध्दव बाळासाहेब ठाकरे गटाकडे जनेवर प्रभाव पाडणारा नेता उरला नव्हता. या सगळ्या बाबींचा परिणाम सिंदखेडराजा विधानसभा मतदार संघात दिसून आला, एवढे मात्र निश्चित!

'परफेक्ट प्लॅनिंग' शिवसेनेला ठरले फायदेशीर!

- किशोर मापारी

सामना मेहकर विधानसभा मतदार संघात रंगला. परंतु ही निवडणूक अटीतटीची होणार, याचा अंदाज प्रतापराव जाधव यांनी अगोदरच हेला आणि आपले 'परफेक्ट प्लॅनिंग' लोणार तालुक्यातील २४ गावे सिंदखेड राजा विधानसभा क्षेत्रात तर ६५ गावे मेहकर मतदार संघात ठरले. तालुक्यातील मतदारांची असणारी नाराजी ही वैयक्तिक प्रतापराव जाधव यांच्यापेक्षा त्यांच्या काही कार्यकर्त्यांवर असल्याची उघड होतीच. आ. डॉ. संजय रायमुलकर, जिल्हाप्रमुख प्रा. बळीराम मापारी यांच्यासह राष्ट्रवादी काँग्रेसचे युवा जिल्हा उपाध्यक्ष डॉ. भास्कर मापारी, भाजपचे तालुक्याध्यक्ष भगवानराव सानप यांच्या सोबतच इतर वक्त्यांनी प्रतापराव जाधव यांनी आशापूरक केलेल्या विकास कामांसह देशामध्ये मोदी सरकारची आवश्यकता का आहे, याविषयी भूमिका मतदारांना पटवून देण्याचा प्रयत्न केला.

चिखली विधानसभा मतदारसंघात प्रा.नरेंद्र खेडेकर यांना मताधिक्य

- संजय निकाळजे

चिखली : बुलडाणा लोकसभा मतदारसंघाच्या निवडणुकीत पुन्हा एकदा महायुतीचे प्रतापराव गणपतराव जाधव यांनी बाजी मारली. उद्धव ठाकरेच्या शिवसेनेने, प्रा. नरेंद्र खेडेकर आणि रविकांत तुपकर यांना हा निकाल धक्का देणारा ठरला. शेवटपर्यंत आपण निवडून येऊ अशी आशा असणारे महाविकास आघाडीचे प्रा.नरेंद्र खेडेकर यांना मात्र, सत्ताधारी पक्षाच्या आमदार असताना सुद्धा चिखली विधानसभा मतदारसंघात ११ हजार ९२० मतांची आघाडी मिळाली.

सतत तीन विधानसभा आणि ३ वेळेस लोकसभा जिंकणाऱ्या खा. प्रतापराव जाधव यांनी सलग सातव्या निवडणुकीत विजयाची परंपरा कायम ठेवली. नेहमीप्रमाणे

खा.प्रतापराव जाधव यांना घाटाखालील खामगाव आणि जळगाव जामोद या विधानसभा मतदारसंघाने प्रचंड मताधिक्य दिले, याउलट चिखली विधानसभा मतदारसंघात भारतीय जनता पार्टीच्या आ. श्वेता महाले यांच्या मतदारसंघात प्रा नरेंद्र खेडेकर पहिल्या क्रमांकावर राहिले. चिखली विधानसभा मतदारसंघात महायुतीचे उमेदवार प्रतापराव जाधव यांना ४९ हजार २४४ मत मिळाली तर महा विकास आघाडीचे उमेदवार नरेंद्र खेडेकर यांना ६१ हजार १४४ मते मिळाली. अपक्ष लढणारे रविकांत तुपकर यांना ४४ हजार ५१५ मते मिळाली. म्हणजे तब्बल ११ हजार ९२० मतांची आघाडी प्रा. नरेंद्र खेडेकर यांनी घेतली. या मतदारसंघात सत्तेतील असणाऱ्या पक्षाचे आ. श्वेता

महाले या असून सुद्धा महायुतीचे उमेदवार खा. जाधव यांचे मतदान घटले तर महा विकास आघाडीचे उमेदवार प्रा खेडेकर यांनी बाजी मारली. तसेही प्रा. नरेंद्र खेडेकर हे याच मतदारसंघातील रहिवासी आहेत. त्यामुळे सहाजीकच मताधिक्य वाढणे स्वभाविक आहे.तर आ.महाले ह्या सत्ताधारी पक्षाच्या आहेत. व त्यांच्याच पक्षाशी युती केलेल्या शिंदे गटाचे प्रतापराव जाधव हे महायुतीकडून उमेदवार म्हणून लोकसभा निवडणूक रिंगणात होते. त्यांच्यासोबत भारतीय जनता पार्टीसह राष्ट्रवादी काँग्रेस पक्ष (अजित पवार गट), पीपल्स रिपब्लिकन पार्टी (कनाडे गट) रिपब्लिकन पार्टी ऑफ इंडिया (आठवले गट) हे सुद्धा युतीमध्ये सहभागी आहेत.

